

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 339/2020-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Kaščákom, Horná 35, Banská Bystrica, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 156/2013, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 156/2013 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je mu Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Námestovo je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 375,24 € (slovom tristosedemdesiatpäť eur a dvadsaťštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ľubomíra Kaščáka, Horná 35, Banská Bystrica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

I.A Obsah ústavnej sťažnosti

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. mája 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Kaščákom, ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 156/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou na okresnom súde 12. augusta 2013 domáhal zaplatenia sumy 274,79 € s príslušenstvom. Okresný súd rozhodol prvýkrát rozsudkom 15. novembra 2017, ale tento rozsudok bol odvolacím súdom zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu. Druhýkrát rozhodol okresný súd rozsudkom 7. januára 2019, ale aj tento rozsudok bol odvolacím súdom zrušený. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti sťažovateľ a teda nebolo napadnuté konanie stále skončené.

3. Sťažovateľ zastáva názor, že nečinnosťou a neefektívnou činnosťou súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti zdôraznil, že jeho konanie v predmetnom spore nespôsobilo prietahy, že konanie už trvá takmer sedem rokov a že meritórny rozsudok okresného súdu bol už dvakrát zrušený.

4. Vzhľadom na prietahy si sťažovateľ uplatnil aj primerané finančné zadosťučinenie vo výške 6 900 €. Výšku uplatneného finančného zadosťučinenia vypočítal ako súčet súm po 100 € za každý mesiac napadnutého konania až do podania ústavnej sťažnosti. Zároveň dodal, že sa v napadnutom konaní domáha svojich práv ako spotrebiteľ a dovŕšenie ochrany jeho základného práva v predmetnom prípade vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu jeho porušenia.

5. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„1. Postupom Okresného súdu v Námestove, v konaní vedenom pod sp. zn. 9C/156/2013 základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, zakotvené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, porušené bolo.

2. Ústavný súd ukladá Okresnému súdu Námestovo, aby do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu zaplatil sťažovateľovi, primerané finančné zadosťučinenie za porušovanie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, zakotveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde v Námestove pod sp. zn. 9C/156/2013 v rozsahu 6.900,- €.

3. Ústavný súd ukladá Okresnému súdu v Námestove, aby do 15 dní od doručenia nálezu zaplatil náhradu trov konania sťažovateľa jeho zástupcovi, JUDr. Ľubomírovi Kaščákovi.

4. Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu v Námestove, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9C/156/2013 konal bez zbytočných prietáhov.“

I.B Procesný postup ústavného súdu a chronológia úkonov okresného súdu v napadnutom konaní

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 339/2020-13 z 15. júla 2020 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

7.1 Ústavný súd následne výzvou z 21. júla 2020 vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti. Predsedníčka okresného súdu v podaní doručenom ústavnému súdu 3. augusta 2020 uviedla, že v napadnutom konaní došlo k dvom obdobiam nečinnosti (od 10. septembra 2013 do 17. júla 2014 a od 4. augusta 2016 do 13. septembra 2017), pričom dôvodom mala byť v oboch prípadoch zmena zákonného sudcu. Okrem toho poukázala na skutočnosť, že v období medzi 12. februárom 2015 a 15. júlom 2016 sa nekonalo z dôvodu práceneschopnosti strán v konaní. Zároveň uviedla, že napadnuté konanie bolo ukončené rozsudkom okresného súdu, ktorý nadobudol právoplatnosť 14. júla 2020. Predsedníčka okresného súdu zároveň súhlasila s upustením od ústneho pojednávania o prijatej ústavnej sťažnosti.

7.2 K vyjadreniu bolo pripojené aj vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá sa vyjadrila k postupu súdu od momentu, keď jej bol pridelený predmetný spis. Okrem postupu súdu poukázala na konanie sťažovateľa, ktorý nepodal okresnému súdu návrhy na dokazovanie naraz, ale predkladal ich postupne aj s odstupom niekoľkých rokov. Taktiež uviedla, že sťažovateľ minimálne v jednom prípade neoznačil správne svedka (██████████, pozn.), ktorého navrhoval vypočuť, a preto zákonná sudkyňa konštatovala, že prieskumy v konaní zaviniť čiastočne aj sťažovateľ.

8. Po doručení vyjadrenia okresného súdu ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby v prípade, ak by to považoval za potrebné, zaujal stanovisko k vyjadreniu okresného súdu, ktoré mu v prílohe zaslal. Sťažovateľ sa vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 24. augusta 2020. Sťažovateľ uviedol, že jeho práceneschopnosť

nespôsobila aj rovnako dlhé spočívanie konania, pretože sa mala prekryvať s dovolenkou sudcu a s práceneschopnosťou žalovaného. K vyjadreniu zákonnej sudkyne sťažovateľ uviedol, že v konaní predložil všetky návrhy na vykonanie dokazovania v podanej žalobe a v ďalšom priebehu konania iba reagoval na podania protistrany. Ďalej poukázal, že podľa súdneho spisu svedka, na ktorého odkazovala zákonná sudkyňa, mal navrhnúť žalovaný, pričom rovnako žalovaný mal zabezpečiť jeho účasť na pojednávaní. V závere sťažovateľ zhrnul, že vo veci, ktorá nebola fakticky a ani právne zložitá, dochádzalo k nečinnosti súdu a jeho neefektívnej činnosti, keďže odvolací súd dvakrát zrušil meritórny rozsudok okresného súdu. Zároveň zdôraznil, že v napadnutom konaní sa domáhal svojich práv ako spotrebiteľ, a tiež, že kvôli dĺžke konania nemohol predať jeden zo svojich bytov. Sťažovateľ tiež súhlasil s upustením od ústneho pojednávania, lebo sa domnieval, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

9. Ústavný súd nahliadnutím do predloženého spisového materiálu okresného súdu (sp. zn. 9 C 156/2013) zistil, že okresný súd vykonal v predmetnej veci tieto úkony:

- Dňa 12. augusta 2013 doručil žalobca (sťažovateľ) okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu.

- Dňa 14. augusta 2013 okresný súd vydal platobný rozkaz podľa návrhu.

- Dňa 9. septembra 2013 žalovaný podal odpor proti platobnému rozkazu.

- Dňa 16. júla 2014 okresný súd doručoval stranám v konaní procesné poučenia (žalovanému spolu s uznesením o vyrubení súdneho poplatku za podaný odpor).

- Dňa 25. júla 2014 žalovaný doručil okresnému súdu vyjadrenie, v ktorom nesúhlasil s rozhodnutím súdu bez nariadenia pojednávania.

- Dňa 31. júla 2014 sa sťažovateľ vyjadril k odporu.

- Dňa 15. augusta 2014 vyjadrenie sťažovateľa zaslal okresný súd na vedomie žalovanému.

- Dňa 21. októbra 2014 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd rozhodol o zmene žalobného návrhu.

- Dňa 11. decembra 2014 sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie, ktoré bolo následne odročené na 12. február 2015.

- Dňa 6. februára 2015 sťažovateľ požiadal o odročenie pojednávania zo zdravotných dôvodov, okresný súd stanovil nový termín pojednávania na 31. marec 2015.

- Dňa 26. marca 2015 žalovaný požiadal o odročenie termínu pojednávania zo zdravotných dôvodov.

- Dňa 30. apríla 2015 sťažovateľ na výzvu súdu uviedol, že jeho práceneschopnosť stále trvá.

- Dňa 26. mája 2015 oznámil sťažovateľ okresnému súdu, že jeho práceneschopnosť stále trvá, a zároveň sa ospravedlnil z účasti na pojednávaní nariadenom na 7. jún 2015, ktoré bolo preto odročené na 15. jún 2016.

- Dňa 15. júna 2016 sa sťažovateľ nedostavil na nariadené pojednávanie a okresný súd následne zisťoval, či jeho práceneschopnosť stále trvá.

- Dňa 4. augusta 2016 sťažovateľ oznámil okresnému súdu koniec svojej práceneschopnosti a zároveň navrhol vykonanie dôkazov obhliadkou.

- Okresný súd nariadil ďalšie pojednávanie na 2. marec 2017, ale tento termín bol následne zrušený z dôvodu dovolenky sudcu, ďalší termín pojednávania bol nariadený na 13. september 2017.

- Dňa 13. septembra 2017 prebehlo ďalšie pojednávanie, ktoré bolo následne odročené na neurčito na účely kontaktovania svedkov.

- Dňa 13. septembra 2017 sťažovateľ doručil okresnému súdu adresy navrhovaných svedkov.

- Dňa 21. septembra 2017 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za vyhotovenie kópie zvukového záznamu z pojednávania.

- Dňa 23. októbra 2017 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo následne odročené na 15. november 2017.

- Dňa 14. novembra 2017 sťažovateľ doručil okresnému súdu podanie, v ktorom zhrnul doterajší priebeh konania.

- Dňa 15. novembra 2017 okresný súd vyhlásil na pojednávaní rozsudok.

- Dňa 9. januára 2018 okresnému súdu bolo doručené odvolanie žalovaného proti rozsudku.

- Dňa 21. januára 2018 odvolanie proti rozsudku podal aj sťažovateľ.

- Dňa 29. januára 2018 sťažovateľ doplnil svoje odvolanie.

- Dňa 5. marca 2018 okresný súd doručil odvolania protistranám na vyjadrenie.
- Dňa 22. marca 2018 sťažovateľ doručil okresnému súdu svoje vyjadrenie k odvolaniu žalovaného.
- Dňa 26. marca 2018 aj žalovaný doručil svoje vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľa.
- Dňa 14. mája 2018 okresný súd doručoval predmetné vyjadrenia protistranám.
- Dňa 1. júna 2018 sťažovateľ sa vyjadril aj k vyjadreniu žalovaného k jeho odvolaniu.
- Dňa 20. júla 2018 okresný súd predložil súdny spis Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaniach.
- Dňa 19. novembra 2018 krajský súd vrátil okresnému súdu spis s uznesením, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie.
- Dňa 7. januára 2019 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok.
- Dňa 29. januára 2019 podal sťažovateľ proti predmetnému rozsudku odvolanie.
- Dňa 6. februára 2019 podal odvolanie aj žalovaný.
- Dňa 7. marca 2019 okresný súd doručoval odvolania protistranám.
- Dňa 11. marca 2019 sťažovateľ sa vyjadril k odvolaniu žalovaného.
- Dňa 13. mája 2019 okresný súd doručoval vyjadrenie sťažovateľa žalovanému.
- Dňa 9. septembra 2019 okresný súd znovu predložil súdny spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaniach.
- Dňa 31. marca 2020 krajský súd uznesením druhýkrát zrušil rozsudok okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie, spis bol vrátený okresnému súdu 14. apríla 2020.
- Dňa 12. mája 2020 sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť na ústavnom súde.
- Dňa 20. mája 2020 okresný súd na pojednávaní vyhlásil v poradí tretí rozsudok v predmetnej veci.
- Dňa 26. júna 2020 okresný súd doručil tento rozsudok stranám v konaní a 14. júla 2020 nadobudol právoplatnosť.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa

s ich vyjadreniami k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

15. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

17. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 156/2013 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

19. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

20. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení zákona č. 99/1963 Zb.

Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (napr. § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1), ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti už vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“, a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

21. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú

- právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje,
- správanie účastníka súdneho konania a
- postup samotného súdu.

Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

III.A Právna a faktická zložitosť veci

22. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd podotýka, že náhrady škody sa môžu vyznačovať zložitou, najmä čo sa týka ustálenia skutkového stavu, čo je dané aj nutnosťou rôznorodého znaleckého dokazovania. V tejto súvislosti však ústavný súd konštatuje, že ani tento aspekt nezbavuje sudcu ústavnej zodpovednosti za priet'ahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce alebo inými nedostatkami v činnosti súdu vrátane jeho nečinnosti (m. m. I. ÚS 47/96, I. ÚS 173/2017). V danom prípade to platí o to viac, že znalecké dokazovanie nebolo nariadené.

III.B Správanie účastníka konania

23. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu vyžiadaného spisu okresného súdu, konštatuje, že postup s'ťažovateľa v napadnutom konaní mohol mať negatívny vplyv na dĺžku konania. Súd dvakrát odročil pojednávanie (12. februára 2015 a 7. júna 2015) pre jeho neúčast' z dôvodu práceneschopnosti. Taktiež následné pojednávanie (15. júna 2016) bolo odročené pre neúčast' s'ťažovateľa. Ústavný súd sa ale nestotožnil s výčitkami, ktoré s'ťažovateľovi vytýkala zákonná sudkyňa vo vyjadrení okresného súdu. V konečnom dôsledku totiž iba súd rozhoduje, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. A ak sa rozhodne, že vypočuje konkrétneho svedka, je v prvom rade úlohou súdu zabezpečiť jeho identifikáciu a vypočutie.

III.C Postup okresného súdu v napadnutom konaní

24. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní. Rozhodovanie okresného súdu v predmetnej veci trvalo takmer sedem rokov. Dĺžka rozhodovania v tomto prípade aj vzhľadom na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu celkom jasne indikuje priet'ahy. Okrem nečinnosti, na ktorú poukázala predsedníčka okresného súdu (v trvaní 22 mesiacov), ústavný súd podotýka, že okresnému súdu trvalo neúmerne dlho predkladanie súdneho spisu odvolaciemu súdu. V oboch prípadoch dokázal ústavný súd identifikovať nečinnosť v trvaní 4 mesiacov, teda spolu 8 mesiacov. Na margo vyjadrenia predsedníčky okresného súdu týkajúceho sa zmeny zákonných sudcov ústavný súd uvádza, že systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripisovať na ťarchu strán v súdnom konaní. Ústavný súd ešte dodáva, že z pohľadu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov nie je vôbec relevantné, či išlo o priet'ahy objektívneho charakteru.

25. Ústavný súd sa zároveň stotožňuje s názorom sťažovateľa, že dvakrát zrušený meritórny rozsudok odvolacím súdom svedčí o neefektívnej činnosti okresného súdu. Najmä s poukazom na skutočnosť, že odvolací súd v druhom prípade zrušil rozsudok okresného súdu s poukazom na to, že okresný súd v rozsudku vo vzťahu ku skutkovému a k právnemu stavu uviedol, že sa v plnom rozsahu pridrižiava predchádzajúceho rozsudku (ktorý bol ale zrušený, pozn.). Ústavný súd sa plne stotožňuje s hodnotením odvolacieho súdu, podľa ktorého tento postup okresného súdu spôsobil, že jeho druhý rozsudok bol prakticky nepreskúmateľný. Je totiž absolútne neprípustné, aby akýkoľvek súd založil odôvodnenie rozsudku na odkaze na zrušené rozhodnutie, t. j. rozhodnutie, ktoré z právneho hľadiska neexistuje. Ústavný na okraj iba dodáva, že sa nestotožňuje s hodnotením odvolacieho súdu, podľa ktorého odvolací súd z tohto dôvodu ignoroval § 390 CSP.

26. V napadnutom postupe okresného súdu bolo možné identifikovať nielen neodôvodnenú nečinnosť (v rozsahu 30 mesiacov, pozn.), ale aj neefektívnu činnosť, ktorá v konečnom dôsledku spôsobila ďalšie zbytočné predĺženie konania, a teda aj predĺženie stavu právnej neistoty sporových strán. Ústavný súd konštatuje, že obe tieto aspekty rozhodovania okresného súdu možno v tomto prípade v kumulácii považovať za porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

IV.

Záver

IV.A K bodu 1 výrokovej časti nálezu

27. Na základe skutočností uvedených v predošlej stati ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 156/2013 porušené boli.

IV.B K bodom 2 a 4 výrokovvej časti nálezu

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

29. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal.

30. Z § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadost'učinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

31. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadost'učinenie v sume 6 900 €, ktorú vyčíslil ako súčet čiastkových súm 100 € za každý mesiac konania na okresnom súde do podania ústavnej sťažnosti. Ústavný súd považoval sťažovateľom uplatnenú sumu za neprimeranú. Ústavný súd zároveň konštatuje, že pri posudzovaní priesťahov v konaní nie je relevantné, či sťažovateľ vystupoval v napadnutom konaní ako spotrebiteľ. Právo na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov patrí rovnako fyzickým osobám

aj právnickým osobám. Skutočnosť, že je jedna zo strán spotrebiteľom, žiadnym spôsobom nezvyšuje význam takejto veci z pohľadu spotrebiteľa vo vzťahu k základnému právu na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov. Taktiež ústavný súd nemohol prihliadnúť na tvrdenie sťažovateľa, že pre dĺžku konania nemohol predat' byt, v ktorom došlo ku škode, ktorej náhrady sa v napadnutom konaní domáhal. Škodu spôsobenú menšími stavebnými prácami v dvoch svojich bytoch vyčíslil sám sťažovateľ na sumu 216,98 € (samotná žalovaná suma bola navýšená o cenu odborného vyjadrenia na sumu 274,79 €, pozn.). Vzhľadom na rozsah predmetu je nepredstaviteľné, aby dĺžka tohto súdneho konania mala pre sťažovateľa význam vo vzťahu k predaju jedného z jeho bytov (v Banskej Bystrici, pozn.), pretože sumy za predaj bytov sa pohybujú rádovo v iných dimenziách. Navyše sťažovateľ toto svoje tvrdenie nepodložil žiadnymi dôkazmi a prvýkrát ho uviedol až v replike na vyjadrenie okresného súdu. S prihliadnutím na to, že aj sám sťažovateľ svojím postupom v predmetnom konaní prispel k prietahom v konaní, ústavný súd mu priznal primerané zadosťučinenie vo výške 1 000 € (bod 2 výroku tohto nálezu). V prevyšujúcej časti jeho ústavnej sťažnosti nevyhovet (bod 4 výroku tohto nálezu).

33. Ústavný súd poukazuje na to, že podľa prehľadu úkonov v napadnutom konaní bolo už 14. júla 2020 napadnuté konanie právoplatne ukončené. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nevyhovet ústavnej sťažnosti v tej časti, v ktorej sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov (bod 4 výroku tohto nálezu), pretože takýto príkaz uložený okresnému súdu v aktuálnej procesnej situácii nemá žiadne opodstatnenie.

IV.C K bodu 3 výrokovej časti nálezu

34.1 Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

34.2 Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

35. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním právnym zástupcom. Sťažovateľ si uplatnil túto náhradu trov konania ešte v samotnej ústavnej sťažnosti, pričom ich výšku nevyčíslil a ani netvrdil, že jeho právny zástupca je platcom dane z pridanej hodnoty.

36. Ústavný súd priznal právnemu zástupcovi sťažovateľa náhradu trov konania v sume 375,24 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2020 v sume 177 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2020 v sume 10,62 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

37. Priznanú náhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

V.

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu